

Birinci Lem'a

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Hazreti Yûnus İbni Mettâ (*alâ Nebiyyinâ ve aleyhissalâti vesselâm*)'in münâcâtı, en azîm bir münâcâttır ve en mühim bir vesîle-i icâbe-i duâdır.¹

Hazreti Yûnus (*aleyhisselâm*)'in kıssa-yı meşhûresinin hülâsası:

Denize atılmış, büyük bir balık onu yutmuş.² Deniz fırtınalı ve gece dağ-
dağalı ve karanlık ve her taraftan ümit kesik bir vaziyette,

لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ³

münâcâtı, ona süraten vasıta-yı necat olmuştur.

Şu münâcâtın sırr-ı azîmi şudur ki:

*O vaziyette esbab bilküllüye sukût etti. Çünkü o hâlde ona necat ve-
recek öyle bir Zât lâzım ki; hükmü hem balığa, hem denize, hem geceye,
hem cev-i semâya geçebilsin. Çünkü onun aleyhinde “gece, deniz ve hût”
ittifak etmişler. Bu üçünü birden emrine musahhar eden bir Zât onu sâhil-i
selâmete çıkarabilir. Eğer bütün halk onun hizmetkârı ve yardımcısı olsa idi-
ler, yine beş para faydaları olmazdı.⁴*

Demek esbâbın tesiri yok. Müsebbibü'l-esbab'dan başka bir melce' olama-
dığını aynelyakîn gördüğünden, sırr-ı ehadiyet, nur-u tevhid içinde inkişâf ettiği
için şu münâcât birdenbire geceyi, denizi ve hûtü musahhar etmiştir. O nur-u
tevhid ile hûtun karnını bir tahte'l-bahir gemisi hükmüne getirip ve zelzeleli
dağvâri emvâc dehşeti içinde; denizi, o nur-u tevhid ile emniyetli bir sahrâ, bir
meydan-ı cevelân ve tenezzühgâhı olarak o nur ile semâ yüzünü bulutlardan
süpürüp, kameri bir lâmba gibi başı üstünde bulundurdu. Her taraftan onu

¹ Bkz.: Tirmizî, *deavât* 81; Ahmed İbni Hanbel, *el-Müsned* 1/170.

² Kissanın tamamı için bkz.: et-Taberî, *Câmiu'l-beyân* 17/79-81.

³ “Sen'den başka ilâh yoktur. Sen, her türlü kusurdan, eksiklikten, eşi-ortağı bulunmaktan mutlak münezzehsin. Ben, gerçekten kendine yazık edenlerden oldum!” (Enbiyâ sûresi, 21/87)

⁴ Bkz.: En'âm sûresi, 6/17; Yûnus sûresi, 10/107; Fâtır sûresi, 35/2.

tehdit ve tazyik eden o mahlûkat, her cihette ona dostluk yüzünü gösterdiler. Tâ sâhil-i selâmete çıktı, şecere-i yaktîn¹ altında o lütf-u rabbânîyi müşâhede etti.

İşte, Hazreti Yûnus (aleyhisselâm)'ın birinci vaziyetinden yüz derece daha müthiş bir vaziyetteyiz. Gecemiz, istikbâldir. İstikbâlimiz, nazar-ı gafletle, onun gecesinden yüz derece daha karanlık ve dehşetlidir. Denizimiz, şu sergerdân küre-i zeminimizdir. Bu denizin her mevcinde binler cenaze bulunuyor; onun denizinden bin derece daha korkuludur. Bizim hevâ-yı nefsimiz, hûtumuzdur; hayat-ı ebediyemizi sıkıp mahvına çalışıyor.² Bu hût, onun hûtundan bin derece daha muzırdır. Çünkü onun hûtu yüz senelik bir hayatı mahveder. Bizim hûtumuz ise, yüz milyon seneler hayatın mahvına çalışıyor.

Madem hakikî vaziyetimiz budur; biz de Hazreti Yûnus (aleyhisselâm)'a iktidâen, umum esbaptan yüzümüzü çevirip doğrudan doğruya Müsebbibü'l-esbab olan Rabbimize ilticâ edip **لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ**³ demeliyiz ve aynelyakîn anlamalıyız ki; gaflet ve dalâletimiz sebebiyle aleyhimize ittifak eden istikbâl, dünya ve hevâ-yı nefsin zararlarını defedecek yalnız o Zât olabilir ki; istikbâl taht-ı emrinde, dünya taht-ı hükmünde, nefsimiz taht-ı idaresindedir. Acaba Hâlık-ı semâvât ve arzdan başka hangi sebep var ki, en ince ve en gizli hâtırât-ı kalbimizi bilecek ve bizim için istikbâli, âhiretin îcâdıyla ışıklandırarak ve dünyanın yüz bin boğucu emvâcından kurtararak, –hâşâ– Zât-ı Vâcibü'l-vücut'dan başka hiçbir şey, hiçbir cihette O'nun izni ve iradesi olmadan imdâd edemez ve halâskâr olamaz.⁴ Madem hakikat-i hâl böyledir. Nasıl ki Hazreti Yûnus (aleyhisselâm)'a o münâcâtın neticesinde hûtu ona bir merkûb, bir tahte'l-bahir ve denizi bir güzel sahrâ ve gece mehtâplı bir latîf sûret aldı. Biz dahi o münâcâtın sırrıyla **لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ** demeliyiz.

¹ Bkz.: “Üzerine gölge yapması için, orada asma kabak cinsinden bir ağaç bitirdik.” (Sâffât sûresi, 37/146)

² Bkz.: “Rabbimin merhamet edip korudukları hariç, nefis daima fenalığı ister, kötülüğe sevk eder.” (Yûsuf sûresi, 12/53)

³ “Sen'den başka ilâh yoktur. Sen, her türlü kusurdan, eksiklikten, eşi-ortağı bulunmaktan mutlak münezzehsin. Ben, gerçekten kendine yazık edenlerden oldum!” (Enbiyâ sûresi, 21/87)

⁴ Bkz.: Kehf sûresi, 18/23-24; Dehr sûresi, 76/30; Tekvir sûresi, 81/29; Hac sûresi, 22/65.

¹ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ cümlesiyle istikbâlimize, ² سُبْحَانَكَ kelimesiyle dünyamıza, ³ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ fıkrasıyla nefsimize nazar-ı merhametini celb etmeliyiz.⁴ Tâ ki, nur-u îmân ile ve Kur'ân'ın mehtâbıyla istikbâlimiz tenevvür etsin ve o gecemizin dehşet ve vahşeti, ünsiyet ve tenezzühe inkılâp etsin. Ve mütemâdiyen mevt ve hayatın değişmesiyle seneler ve karnlar emvâcî üstünde hadsiz cenazeler binip ademe atılan dünyamız ve zeminimizde, Kur'ân-ı Hakîm'in tezgâhında yapılan bir sefine-i mâneviye hükmüne geçen hakikat-i İslâmiyet içine girip selâmetle o denizin üstünde gezip, tâ sâhil-i selâmete çıkarak hayatımızın vazifesi bitsin. O denizin fırtınaları ve zelzeleleri, sine ma perdeleri gibi tenezzühün manzaralarını tazelandirmekle, vahşet ve dehşet yerine, nazar-ı ibret ve tefekkürü keyiflendirerek okşayıp ışıklandırsın. Hem o sırr-ı Kur'ân'la, o terbiye-i Furkâniye ile; nefsimiz bize binmeyecek, merkûbumuz olup, bizi ona bindirip, hayat-ı ebediyemizin kazanmasına kuvvetli bir vasıtamız olsun.

Elhâsıl: *Madem insan, mâhiyetinin câmiyeti itibârıyla sıtmadan müteellim olduğu gibi, arzın zelzele ve ihtizâzâtından ve kâinatın Kıyâmet hengâmında zelzele-i kübrâsından müteellim oluyor.*

Ve nasıl ki hurdebînî bir mikroptan korkar; ecrâm-ı ulviyeden zuhur eden kuyruklu yıldızdan dahi korkar.

Hem nasıl ki hânesini sever; koca dünyayı da öyle sever. Hem nasıl ki küçük bahçesini sever; öyle de, hadsiz ebedî cenneti dahi müştâkâne sever.

Elbette, böyle bir insanın Mâbûdu, Rabbi, melcei, halâskârı, maksûdu öyle bir Zât olabilir ki, umum kâinat O'nun kabza-yı tasarrufunda, zerrât ve seyyârât dahi taht-ı emrindedir.⁵

¹ “Sen'den başka ilâh yoktur.” (Enbiyâ sûresi, 21/87)

² “Sen, her türlü kusurdan, eksiklikten, eşi-ortağı bulunmaktan mutlak münezzehsin.” (Enbiyâ sûresi, 21/87)

³ “Ben, gerçekten kendine yazık edenlerden oldum!” (Enbiyâ sûresi, 21/87)

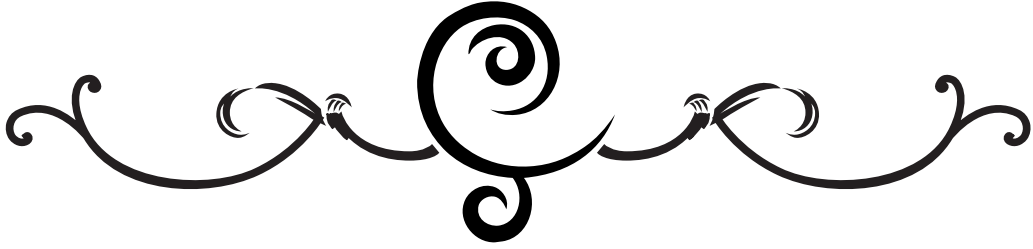
⁴ Peygamber Efendimiz'in (sallâllâhu aleyhi ve sellem) Hz. Ebûbekir'e (radiyallâhu anhi) tavsiye buyurduğu bir duâ şöyledir: “Allahım! Ben nefsimde çok zulmettim. Günahları ancak Sen affedersin. Öyle ise beni, şânına lâyık bir mağfiretle bağışla, bana merhamet et. Sen affedici ve merhamet edicisin.” (Buhârî, ezân 149, tevhid 9, deavât 16; Müslim, zikir 47, 48, hudûd 23).

⁵ Bkz.: “Göklerin ve yerin hazinelerinin anahtarları O'nun nezdindedir.” (Zümer sûresi, 39/63; Şûrâ sûresi, 42/12). “Göklerin ve yerin mirası Allah'ındır.” (Âl-i İmran sûresi, 3/180; Hadîd sûresi, 57/10)

Elbette öyle bir insan dâimâ Yûnusvârî (aleyhisselâm) لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ

¹ demeye muhtaçtır. كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ

² سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ

¹ “Sen’den başka ilâh yoktur. Sen, her türlü kusurdan, eksiklikten, eşi-ortağı bulunmaktan mutlak münezzehsin. Ben, gerçekten kendine yazık edenlerden oldum!” (Enbiyâ sûresi, 21/87)

² “Sübhansın yâ Rab! Senin bize bildirdiğinden başka ne bilebiliriz ki? Her şeyi hakkıyla bilen, her şeyi hikmetle yapan sensin.” (Bakara sûresi, 2/32)